

Άγιος Νεκτάριος

Διδαχές

Πρόλογος ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παρακλήτου, Ὠρωπὸς Ἀττικῆς

Ὁ ΑΓΙΟΣ Νεκτάριος Πενταπόλεως, ὁ θαυματουργός, ἀποτελεῖ, στὶς πενιχρὲς μέρες τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, ἓνα δῶρο τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον. Στὸ πρόσωπό του ἀνακαλύπτει κανεὶς ἓναν μεγάλο Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου ἡ ἀγιότητα τοῦ βίου συνδυάζεται μετὰ τὴν χάρη τῆς θαυματουργίας καὶ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία.

Γεννήθηκε στὴ Σηλυβρία τῆς Ανατολικῆς Θράκης τὸ 1846. Παρακολουθώντας τὴν ἱστορικὴ διαδρομὴ τοῦ βίου του, τὸν συναντοῦμε στὴν Κωνσταντινούπολη, δεκατετράχρονο παιδί, νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ σπουδάζει· στὴ Νέα Μονὴ τῆς Χίου, νὰ κείρεται μοναχὸς (1876) καὶ νὰ χειροτονεῖται διάκονος (1877)· στὴν Ἀθήνα, νὰ ὀλοκληρώνει τὶς θεολογικὲς του σπουδὲς (1885)· στὴν Αἴγυπτο, νὰ διακονεῖ γιὰ μία πενταετία στὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας. Ἐκεῖ χειροτονεῖται πρεσβύτερος (1886) καὶ ἐπίσκοπος - μητροπολίτης Πενταπόλεως (1889). Ἐξαιτίας τοῦ φθόνου ποὺ προκαλεῖ τὸ πολυδιάστατο ἔργο του, συκοφαντεῖται καὶ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο. Ἐπιστρέφει στὴν Ἑλλάδα τὸ 1890, καὶ περιφέρεται ὡς ἀπλὸς ἱεροκήρυκας μέχρι τὸ 1894, ὅποτε ἀναλαμβάνει τὴ διεύθυνση τῆς Ριζαρείου Σχολῆς. Τὸ 1908, γιὰ λόγους ὑγείας, παραιτεῖται καὶ ἀποσύρεται στὴν Αἴγινα, στὴ γυναικεῖα Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ποὺ ὁ ἴδιος ἔχει ἰδρύσει ἀπὸ τὸ 1904. Ἐκεῖ παραμένει, ὡς πνευματικὸς τῆς Μονῆς, μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς του (1920).

Μιὰ ἱερὴ πορεία ἑβδομήντα τεσσάρων χρόνων, κατάφορτη ἀπὸ καρποὺς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶναι ὅλη ἡ ζωὴ του. Νηστεύει, ἀγρυπνεῖ, προσεύχεται. Ταυτίζει τὸ θέλημά του

μέ τὸ θεῖο θέλημα καὶ γίνεται ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ "παθῶν καὶ μαθῶν τὰ θεῖα".
Λειτουργεῖ σὰν ἄγγελος, προσεύχεται χωρὶς νὰ πατάει στὴ γῆ. Ἀναδεικνύεται ἔνθερμος
ἐραστής τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ ἐγκάρδιος ὑμνητῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Θεολόγος
θεόπνευστος καὶ συγγραφέας ἀκούραστος. Κηρύσσει, ἐξομολογεῖ, νοουθετεῖ, θυσιάζεται γιὰ
τὸν πλησίον. Οἱ ἐλεημοσύνες του εἶναι ἄπειρες καὶ οἱ θαυματουργίες του ἀνεξάντλητες. Ἡ
παρουσία του γαληνεύει, εἰρηνεύει, ἐμπνέει τοὺς πάντες. Εἶναι ἀληθινὰ μέγας, γι' αὐτὸ καὶ
βαθιὰ ταπεινός. Εἶναι ἀρχιερέας τοῦ Ὑψίστου, ἀλλὰ γίνεται καὶ καθαριστής, κηπουρός,
τσαγκάρης καὶ χτίστης, μέχρι τὰ γεράματά του. Συκοφαντεῖται βαριὰ καὶ ὑπομένει εἰρηνικά,
προσεύχεται, συγχωρεῖ, εὐχαριστεῖ γιὰ ὅλα. Ἕνας πιστὸς μιμητῆς τοῦ πράου καὶ ταπεινοῦ
Ἰησοῦ, ποῦ ἡ Ἐκκλησία μας ἀνακηρύσσει ἐπίσημα ἅγιο τὸ 1961.

Ἀπαύγασμα τῆς ὀσιακῆς τοῦ βιοτῆς ἀποτελοῦν τὰ γραπτά του κείμενα. Παρουσιάζουμε ἓνα
μικρὸ ἀπάνθισμα τῶν ἐπιστολῶν του, διασκευασμένο στὴ σημερινή μας γλωσσικὴ μορφή.
Εἶναι μία συλλογὴ ἀπὸ σύντομες καὶ περιεκτικὲς διδαχὲς τοῦ ἁγίου, ποῦ ἀναφέρονται στὴν
πνευματικὴ ζωὴ καὶ τὸν ἀγῶνα τοῦ χριστιανοῦ.

+++

Ὁ δρόμος τῆς εὐτυχίας

Τίποτα δὲν εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ τὴν καθαρὴ καρδιά, γιὰτὶ μία τέτοια καρδιά γίνεται
θρόνος τοῦ Θεοῦ. Καὶ τί εἶναι ἐνδοξότερο ἀπὸ τὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ; Ἀσφαλῶς τίποτα.
Λέει ὁ Θεὸς γι' αὐτοὺς ποῦ ἔχουν καθαρὴ καρδιά: «Θὰ κατοικήσω ἀνάμεσά τους καὶ θὰ
πορεύομαι μαζί τους. Θὰ εἶμαι Θεὸς τους, κι αὐτοὶ θὰ εἶναι λαός μου». (Β' Κορ. 6, 16).

Ποιοὶ λοιπὸν εἶναι εὐτυχέστεροι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους; Καὶ ἀπὸ ποῖο ἀγαθὸ
μπορεῖ νὰ μείνουν στερημένοι; Δὲν βρίσκονται ὅλα τ' ἀγαθὰ καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος στὶς μακάριες ψυχές τους; Τί περισσότερο χρειάζονται; Τίποτα, στ' ἀλήθεια,
τίποτα! Γιὰτὶ ἔχουν στὴν καρδιά τους τὸ μεγαλύτερο ἀγαθὸ: τὸν ἴδιο τὸ Θεό!

Πόσο πλανιοῦνται οἱ ἄνθρωποι ποῦ ἀναζητοῦν τὴν εὐτυχία μακριὰ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ τους,
στὶς ξένες χώρες καὶ στὰ ταξίδια, στὸν πλοῦτο καὶ στὴ δόξα, στὶς μεγάλες περιουσίες καὶ
στὶς ἀπολαύσεις, στὶς ἡδονές καὶ σ' ὅλες τὶς χλιδές καὶ ματαιότητες, ποῦ κατάληξή τους
ἔχουν τὴν πίκρα! Ἡ ἀνέγερση τοῦ πύργου τῆς εὐτυχίας ἔξω ἀπὸ τὴν καρδιά μας, μοιάζει
μὲ οἰκοδόμηση κτιρίου σὲ ἔδαφος ποῦ σαλεύεται ἀπὸ συνεχεῖς σεισμούς. Σύντομα ἓνα
τέτοιο οἰκοδόμημα θὰ σωριαστεῖ στὴ γῆ...

Ἀδελφοί μου! Ἡ εὐτυχία βρίσκεται μέσα στὸν ἴδιο σας τὸν ἑαυτὸ, καὶ μακάριος εἶναι ὁ
ἄνθρωπος ποῦ τὸ κατάλαβε αὐτό. Ἐξετάστε τὴν καρδιά σας καὶ δεῖτε τὴν πνευματικὴ
τῆς κατάσταση. Μήπως ἔχασε τὴν παρρησία τῆς πρὸς τὸ Θεό; Μήπως ἡ συνείδηση
διαμαρτύρεται γιὰ παράβαση τῶν ἐντολῶν Του; Μήπως σὰς κατηγορεῖ γιὰ ἀδικίες, γιὰ
ψέματα, γιὰ παραμέληση τῶν καθηκόντων πρὸς τὸ Θεὸ καὶ τὸν πλησίον; Ἐρευνήστε
μήπως κακίες καὶ πάθη γέμισαν τὴν καρδιά σας, μήπως γλίστρησε αὐτὴ σὲ δρόμους
στραβούς καὶ δύσβατους...

Δυστυχῶς, ἐκεῖνος ποῦ παραμέλησε τὴν καρδιά του, στερήθηκε ὅλα τ' ἀγαθὰ κι ἔπεσε
σὲ πλῆθος κακῶν. "Ἐδιωξε τὴν χαρὰ καὶ γέμισε μὲ πίκρα, θλίψη καὶ στενοχώρια." Ἐδιωξε
τὴν εἰρήνην καὶ ἀπόκτησε ἄγχος, ταραχὴ καὶ τρόμο. Ἐδιωξε τὴν ἀγάπη καὶ δέχτηκε τὸ
μίσος. Ἐδιωξε, τέλος, ὅλα τὰ χαρίσματα καὶ τοὺς καρπούς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποῦ
δέχτηκε μὲ τὸ βάπτισμα, καὶ οἰκειώθηκε ὅλες τὶς κακίες ἐκεῖνες, ποῦ κάνουν τὸν
ἄνθρωπο ἐλεεινὸ καὶ τρισάθλιο.

Ἀδελφοί μου! Ὁ Πολυέλεος Θεὸς θέλει τὴν εὐτυχία ὅλων μας καὶ σ' αὐτὴ καὶ στὴν ἄλλη ζωή. Γι' αὐτὸ ἵδρυσε τὴν ἀγία Του Ἐκκλησία. Γιὰ νὰ μᾶς καθαρίζει αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, νὰ μᾶς ἀγιάζει, νὰ μᾶς συμφιλιώνει μαζί Του, νὰ μᾶς χαρίζει τὶς εὐλογίες τοῦ οὐρανοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἀνοικτὴ τὴν ἀγκαλιά της, γιὰ νὰ μᾶς ὑποδεχθεῖ. Ἄς τρέξουμε γρήγορα ὅσοι ἔχουμε βαριά τὴ συνείδηση. Ἄς τρέξουμε καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἔτοιμη νὰ σηκώσει τὸ βαρὺ φορτίο μας, νὰ μᾶς χαρίσει τὴν παρρησία πρὸς τὸ Θεό, νὰ γεμίσει τὴν καρδιά μας μὲ εὐτυχία καὶ μακαριότητα...

Τὸ ἅγιο βάπτισμα

«Ὅσοι βαπτιστήκατε στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ντυθήκατε τὸ Χριστό» (Γαλ. 3:27).

Πόσο μεγάλη ἀλήθεια μᾶς ἐπισημαίνει μ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ ἀπόστολος Παῦλος!

Οἱ βαπτισμένοι χριστιανοὶ δὲν φοροῦν τὸν παλαιὸ ἄνθρωπο μὲ τὰ πάθη καὶ τὶς ἁμαρτωλὲς ἐπιθυμίες του, ἀλλὰ εἶναι ντυμένοι τὸν καινούριο ἄνθρωπο. Ντύθηκαν τὸν ἴδιο τὸ Χριστό, ποὺ ζεῖ τώρα μέσα στὶς καρδιές τους. Καὶ ἡ λέξη "ντύθηκαν" δὲν ἀναφέρεται σὲ κάποια ἀπλὴ καὶ ἐξωτερικὴ στολή, ἀλλὰ σὲ κάτι βαθύτερο, σὲ κάτι οὐσιαστικὸ καὶ ἀναφαίρετο.

Μὲ τὴν πίστη μας στὸ Χριστὸ καὶ μὲ τὴ βάπτισή μας ντυνόμαστε τὸν ἴδιο τὸ Χριστὸ καὶ γινόμαστε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ, οἰκητήρια τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ναοὶ τοῦ Θεοῦ, ἅγιοι καὶ τέλειοι, Θεοὶ κατὰ χάριν.

Ὡστε λοιπὸν ρίξαμε ἀπὸ πάνω μας τὴ φορὰ καὶ ντυθήκαμε τὴν ἀφθαρσία. Ξεντυθήκαμε τὸν ἄνθρωπο τῆς ἁμαρτίας καὶ ντυθήκαμε τὸν ἄνθρωπο τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς χάριτος. Διώξαμε τὸ θάνατο καὶ ντυθήκαμε τὴν ἀθανασία...

Συλλογιστήκαμε ὅμως καὶ τὶς μεγάλες ὑποχρεώσεις, πού, μὲ τὸ βάπτισμά μας, ἀναλάβουμε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ; Συνειδητοποιήσαμε ὅτι ὀφείλουμε νὰ συμπεριφερόμαστε σὰν παιδιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ σὰν ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου μας; Ὅτι ἔχουμε χρέος νὰ συνταυτίσουμε τὸ δικό μας θέλημα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ; Ὅτι πρέπει, σὰν παιδιὰ δικὰ Του, νὰ μένουμε ἐλεύθεροι ἀπὸ τὴν ἁμαρτία; Ὅτι ὀφείλουμε νὰ τὸν ἀγαπάμε μ' ὅλη μας τὴ δύναμη, ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδιάς μας; Ὅτι ὀφείλουμε νὰ τὸν λατρεύουμε καὶ νὰ λαχταροῦμε τὴν ἔνωση μαζί Του γιὰ πάντα; Σκεφτήκαμε, ἄραγε, ὅτι ἡ καρδιά μας πρέπει νὰ ναι πλημμυρισμένη ἀπὸ τὴν ἀγάπη, ὥστε αὐτὴ νὰ ξεκύνεται καὶ στὸν πλησίον μας; Ἐχουμε τὴ συναίσθηση ὅτι ὀφείλουμε νὰ γίνουμε ἅγιοι καὶ τέλειοι καὶ εἰκόνες τοῦ Θεοῦ καὶ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ κληρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν;

Γιὰ ὅλ' αὐτὰ ἔχουμε χρέος ν' ἀγωνιστοῦμε, ὥστε νὰ μὴ φανοῦμε ἀνάξιοι στὸ κάλεσμα ποὺ μᾶς ἔκανε ὁ Θεὸς καὶ ἀποδοκιμαστοῦμε... Ναί, ἀδελφοί μου, ἄς παλέψουμε μὲ ζῆλο καὶ αὐταπάρνηση γιὰ νὰ νικήσουμε. Κανείς μας ἄς μὴ χάσει τὸ θάρρος του, ἄς μὴν ἀμελήσει, ἄς μὴ δειλιάσει, ἄς μὴν πτοηθεῖ μπροστὰ στὰ σκάμματα τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα. Γιατὶ ἔχουμε βοηθὸ τὸ Θεό, ποὺ μᾶς δυναμώνει στὸν δύσκολο δρόμο τῆς ἀρετῆς.

Πνευματικὸς Ἀγώνας

Σκοπὸς τῆς ζωῆς μας εἶναι νὰ γίνουμε τέλειοι καὶ ἅγιοι. Νὰ ἀναδειχθοῦμε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ κληρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἄς προσέξουμε μήπως, γιὰ χάρη τῆς παρούσας ζωῆς, στερηθοῦμε τὴ μέλλουσα, μήπως, ἀπὸ τὶς βιοτικὲς φροντίδες καὶ μέριμνες, ἀμελήσουμε τὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς μας.

Ἡ νηστεία, ἡ ἀγρυπνία καὶ ἡ προσευχὴ ἀπὸ μόνες τοὺς δὲν φέρνουν τοὺς ἐπιθυμητοὺς καρπούς, γιὰ αὐτὲς δὲν εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς μας, ἀποτελοῦν τὰ μέσα γιὰ νὰ πετύχουμε τὸ σκοπὸ.

Στολίστε τὶς λαμπάδες σας μὲ ἀρετές. Ἀγωνιστεῖτε ν' ἀποβάλετε τὰ πάθη τῆς ψυχῆς. Καθαρίστε τὴν καρδιά σας ἀπὸ κάθε ρύπο καὶ διατηρήστε τὴν ἀγνή, γιὰ νὰ ἔρθει καὶ νὰ κατοικήσει μέσα σας ὁ Κύριος, γιὰ νὰ σᾶς πλημμυρίσει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μὲ τὶς θείες δωρεές.

Παιδιά μου ἀγαπητά, ὅλη σας ἡ ἀσχολία καὶ ἡ φροντίδα σ' αὐτὰ νὰ εἶναι. Αὐτὰ ν' ἀποτελοῦν σκοπὸ καὶ πόθο σας ἀσταμάτητο. Γι' αὐτὰ νὰ προσεύχεστε στὸ Θεό.

Νὰ ζητᾶτε καθημερινὰ τὸν Κύριο, ἀλλὰ μέσα στὴν καρδιά σας καὶ ὄχι ἔξω ἀπὸ αὐτήν. Καὶ ὅταν τὸν βρεῖτε, σταθεῖτε μὲ φόβο καὶ τρόμο, ὅπως τὰ Χερουβείμ καὶ τὰ Σεραφεῖμ, γιὰ τὴν καρδιά σας ἔγινε θρόνος τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ γιὰ νὰ βρεῖτε τὸν Κύριο, ταπεινωθεῖτε μέχρι τὸ χῶμα, γιὰ τὸν Κύριο βδελύσσεται τοὺς ὑπερήφανους, ἐνῶ ἀγαπάει καὶ ἐπισκέπτεται τοὺς ταπεινοὺς στὴν καρδιά.

Ἄν ἀγωνίζεσαι τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸ, ὁ Θεὸς θὰ σὲ ἐνισχύσει. Στὸν ἀγῶνα ἐντοπίζουμε τὶς ἀδυναμίες, τὶς ἐλλείψεις καὶ τὰ ἐλαττώματά μας. Εἶναι ὁ καθρέφτης τῆς πνευματικῆς μας καταστάσεως. Ὅποιος δὲν ἀγωνίστηκε, δὲν γνώρισε τὸν ἑαυτό του.

Προσέχετε καὶ τὰ μικρὰ ἀκόμα παραπτώματα. Ἄν σᾶς συμβεῖ ἀπὸ ἀπροσεξία κάποια ἁμαρτία, μὴν ἀπελπιστεῖτε, ἀλλὰ σηκωθεῖτε γρήγορα καὶ προσπέστε στὸ Θεό, ποὺ ἔχει τὴ δύναμη νὰ σᾶς ἀνορθώσει.

Μέσα μας ἔχουμε ἀδυναμίες καὶ πάθη καὶ ἐλαττώματα βαθιὰ ριζωμένα, πολλὰ εἶναι καὶ κληρονομικά. Ὅλα αὐτὰ δὲν κόβονται μὲ μία σπασμωδικὴ κίνηση οὔτε μὲ τὴν ἀδημονία καὶ τὴ βαρεῖα θλίψη, ἀλλὰ μὲ ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονή, μὲ καρτερία, μὲ φροντίδα καὶ προσοχή.

Ἡ ὑπερβολικὴ λύπη κρύβει μέσα της ὑπερηφάνεια. Γι' αὐτὸ εἶναι βλαβερὴ καὶ ἐπικίνδυνη, καὶ πολλὰς φορὲς παροξύνεται ἀπὸ τὸ διάβολο, γιὰ ν' ἀνακόψει τὴν πορεία τοῦ ἀγωνιστῆ.

Ὁ δρόμος ποὺ ὀδηγεῖ στὴν τελειότητα εἶναι μακρὺς. Εὔχεστε στὸ Θεὸ νὰ σᾶς δυναμῶνει. Νὰ ἀντιμετωπίζετε μὲ ὑπομονὴ τὶς πτώσεις σας καί, ἀφοῦ γρήγορα σηκωθεῖτε, νὰ τρέχετε καὶ νὰ μὴ στέκεστε, σὰν τὰ παιδιά, στὸν τόπο ποὺ πέσατε, κλαίγοντας καὶ θρηνηῶντας ἀπαρηγόρητα.

Ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεστε, γιὰ νὰ μὴν μπεῖτε σὲ πειρασμό. Μὴν ἀπελπίζετε, ἂν πέφτετε συνέχεια σὲ παλιὰς ἁμαρτίες. Πολλὰς ἀπ' αὐτὲς εἶναι καὶ ἀπὸ τὴ φύση τοὺς ἰσχυρὲς καὶ ἀπὸ τὴ συνήθεια. Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου, ὅμως, καὶ μὲ τὴν ἐπιμέλεια νικιοῦνται. Τίποτα νὰ μὴ σᾶς ἀπελπίζει.

Πειρασμοί

Οἱ πειρασμοὶ παραχωροῦνται γιὰ νὰ φανερωθοῦν τὰ κρυμμένα πάθη, νὰ

καταπολεμηθούν κι έτσι να θεραπευθεί ή ψυχή. Είναι και αυτοί δείγμα του Θεού έλέους. Γι' αυτό άφησε με έμπιστοσύνη τὸν ἑαυτό σου στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ καὶ ζήτησε τὴ βοήθειά Του, ὥστε νὰ σὲ δυναμώσει στὸν ἀγώνα σου. Ἡ ἐλπίδα στὸ Θεὸ δὲν ὀδηγεῖ ποτὲ στὴν ἀπελπισία. Οἱ πειρασμοὶ φέρνουν ταπεινοφροσύνη. Ὁ Θεὸς ξέρει τὴν ἀντοχὴ τοῦ καθενός μας καὶ παραχωρεῖ τοὺς πειρασμοὺς κατὰ τὸ μέτρο τῶν δυνάμεών μας. Νὰ φροντίζουμε ὅμως κι ἐμεῖς νὰ εἴμαστε ἄγρυπνοι καὶ προσεκτικοί, γιὰ νὰ μὴ βάλουμε μόνοι μας τὸν ἑαυτό μας σὲ πειρασμό.

Ἐμπιστευτεῖτε στὸ Θεὸ τὸν Ἀγαθό, τὸν Ἰσχυρό, τὸν Ζῶντα, καὶ Αὐτὸς θὰ σᾶς ὀδηγήσει στὴν ἀνάπαυση. Μετὰ τὶς δοκιμασίες ἀκολουθεῖ ἡ πνευματικὴ χαρὰ. Ὁ Κύριος παρακολουθεῖ ὅσους ὑπομένουν τὶς δοκιμασίες καὶ τὶς θλίψεις γιὰ τὴ δική Του ἀγάπη. Μὴ λιποψυχεῖτε λοιπὸν καὶ μὴ δειλιάζετε.

Δὲν θέλω νὰ θλίβεστε καὶ νὰ συγχύζεστε γιὰ ὅσα συμβαίνουν ἀντίθετα στὴ θέλησή σας, ὅσο δίκαιη κι ἂν εἶναι αὐτή. Μιὰ τέτοια θλίψη μαρτυρεῖ τὴν ὕπαρξη ἐγωισμοῦ. Προσέχετε τὸν ἐγωισμό, ποὺ κρύβεται κάτω ἀπὸ τὴ μορφή τοῦ δικαιώματος. Προσέχετε καὶ τὴν ἄκαιρη λύπη, δημιουργεῖται ὕστερ' ἀπὸ ἕναν δίκαιο ἔλεγχο. Ἡ ὑπερβολικὴ θλίψη γιὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι τοῦ πειρασμοῦ. Μία εἶναι ἡ ἀληθινὴ θλίψη. Αὐτὴ ποὺ δημιουργεῖται, ὅταν γνωρίσουμε καλὰ τὴν ἄθλια κατάσταση τῆς ψυχῆς μας. Ὅλες οἱ ἄλλες θλίψεις δὲν ἔχουν καμιὰ σχέση μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ.

Φροντίζετε νὰ περιφρουρεῖτε στὴν καρδιά σας τὴ χαρὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέπετε στὸν πονηρὸ νὰ χύνει τὸ φαρμάκι του. Προσέχετε! Προσέχετε, μήπως ὁ παράδεισος, ποὺ ὑπάρχει μέσα σας, μετατραπῆ σὲ κόλαση.

Προσευχὴ

Τὸ κύριο ἔργο τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ προσευχή. Ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε γιὰ νὰ ὑμνεῖ τὸ Θεό. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἔργο ποὺ τοῦ ἀρμόζει. Αὐτὸ μόνο ἐξηγεῖ τὴν πνευματικὴ του ὑπόσταση. Αὐτὸ μόνο δικαιώνει τὴν ἐξέχουσα θέση του μέσα στὴ δημιουργία. Ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε γιὰ νὰ λατρεύει τὸ Θεὸ καὶ νὰ μετέχει στὴ θεία Του ἀγαθότητα καὶ μακαριότητα.

Ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ποὺ εἶναι, λαχταράει γιὰ τὸ Θεὸ καὶ τρέχει μὲ πόθο νὰ ἀνυψωθεῖ πρὸς Αὐτόν. Μὲ τὴν προσευχὴ καὶ τὴν ὕμνωδία εὐφραίνεται. Τὸ πνεῦμα του ἀγάλλεται καὶ ἡ καρδιά τοῦ σκιρτάει. Ὅσο περισσότερο προσεύχεται, τόσο ἡ ψυχὴ του ἀπογυμνώνεται ἀπὸ τὶς κοσμικὲς ἐπιθυμίες καὶ γεμίζει ἀπὸ τὰ οὐράνια ἀγαθὰ. Καὶ ὅσο ἀποχωρίζεται τὰ γήινα καὶ τὶς ἡδονὲς τοῦ βίου, τόσο περισσότερο ἀπολαμβάνει τὴν οὐράνια εὐφροσύνη. Ἡ δοκιμὴ καὶ ἡ πείρα μᾶς ἐπιβεβαιώνουν τὴν ἀλήθεια αὐτή.

Ὁ Θεὸς εὐαρεστεῖται στὶς προσευχὲς ἐκείνες ποὺ προσφέρονται μὲ τὸν πρέποντα τρόπο, δηλαδὴ μὲ συναίσθηση τῆς ἀτέλειας καὶ τῆς ἀναξιότητός μας. Γιὰ νὰ υπάρξει ὅμως τέτοια συναίσθηση, ἀπαιτεῖται τέλεια αὐταπάρνηση τοῦ κακοῦ μας ἑαυτοῦ καὶ ὑποταγὴ στὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ, ἀπαιτεῖται ταπεινὴ καὶ ἀδιάλειπτη πνευματικὴ ἐργασία.

Ἀναθέστε ὅλες τὶς φροντίδες σας στὸ Θεό. Ἐκεῖνος προνοεῖ γιὰ σᾶς. Μὴ γίνεστε ὀλιγόψυχοι καὶ μὴν ταραζέστε. Αὐτὸς ποὺ ἐξετάζει τὰ ἀπόκρυφα βάθη τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων, γνωρίζει καὶ τὶς δικές σας ἐπιθυμίες καὶ ἔχει τὴ δύναμη νὰ τὶς ἐκπληρώσει ὅπως Αὐτὸς γνωρίζει. Ἐσεῖς νὰ ζητᾶτε ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ νὰ μὴ χάνετε τὸ θάρρος σας. Μὴ νομίζετε ὅτι, ἐπειδὴ ὁ πόθος σας εἶναι ἅγιος, ἔχετε δικαίωμα νὰ παραπονεῖστε, ὅταν οἱ

προσευχές σας δὲν εἰσακούονται. Ὁ Θεὸς ἐκπληρώνει τοὺς πόθους σας μὲ τρόπο ποὺ ἐσεῖς δὲν γνωρίζετε. Νὰ εἰρηνεύετε λοιπὸν καὶ νὰ ἐπικαλεῖστε τὸ Θεό.

Οἱ προσευχὲς καὶ οἱ δεήσεις ἀπὸ μόνες τους δὲν μᾶς ὀδηγοῦν στὴν τελειότητα. Στὴν τελείωση ὀδηγεῖ ὁ Κύριος, ποὺ ἔρχεται καὶ κατοικεῖ μέσα μας, ὅταν ἐμεῖς ἐκτελοῦμε τὶς ἐντολές Του. Καὶ μία ἀπὸ τὶς πρῶτες ἐντολές εἶναι νὰ γίνεται στὴ ζωὴ μας τὸ θέλημα ὄχι τὸ δικό μας, ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ. Καὶ νὰ γίνεται μὲ τὴν ἀκρίβεια ποὺ γίνεται στὸν οὐρανὸ ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους. Γιὰ νὰ μπορούμε κι ἐμεῖς νὰ λέμε: «Κύριε, ὄχι ὅπως ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὅπως Ἔσύ, «γεννηθήτω τὸ θέλημά Σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς»». Χωρὶς λοιπὸν τὸ Χριστὸ μέσα μας, οἱ προσευχὲς καὶ οἱ δεήσεις ὀδηγοῦν στὴν πλάνη.

Εἰρήνη

Ἡ εἰρήνη εἶναι θεῖο δῶρο, ποὺ χορηγεῖται πλουσιοπάροχα σ' ὅσους συμφιλιώνονται μὲ τὸ Θεὸ καὶ ἐκτελοῦν τὰ θεῖα Του προστάγματα.

Ἡ εἰρήνη εἶναι φῶς καὶ φεύγει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ποὺ εἶναι σκοτάδι. Ἕνας ἁμαρτωλὸς ποτὲ δὲν εἰρηνεύει.

Νὰ ἀγωνίζεστε ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ μὴ σᾶς ταραξοῦν ἡ ἐξέγερση τῶν παθῶν μέσα σας. Γιατὶ, ἂν στὴν πάλη μαζί τους νικήσετε, τὸ ξεσκήκωμα τῶν παθῶν ἔγινε γιὰ σᾶς ἀφορμὴ νέας χαρᾶς καὶ εἰρήνης.

«Νὰ ἐπιδιώκετε τὴν εἰρήνη μὲ ὅλους, ἐπιδιώκετε καὶ τὴν ἀγιότητα, χωρὶς τὴν ὁποία κανεὶς δὲν θ' ἀντικρύσει τὸν Κύριο» (Εβρ.12, 14).

Ἡ εἰρήνη καὶ ὁ ἁγιασμὸς εἶναι δυὸ ἀναγκαῖες προϋποθέσεις γιὰ ὅποιον ζητᾷ μὲ πόθο νὰ δεῖ τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ. Ἡ εἰρήνη εἶναι τὸ θεμέλιο στὸ ὁποῖο στηρίζεται ὁ ἁγιασμός.

Ὁ ἁγιασμὸς δὲν παραμένει σὲ ταραγμένη καὶ ὀργισμένη καρδιά. Ἡ ὀργή, ὅταν χρονίζει στὴν ψυχὴ, δημιουργεῖ τὴν ἔχθρα καὶ τὸ μίσος ἐναντίον τοῦ πλησίον. Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἡ γρήγορη συμφιλίωση μὲ τὸν ἀδελφὸ μας, ὥστε νὰ μὴ στερηθοῦμε τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ ποὺ ἀγιάζει τὴν καρδιά μας.

Ἐκεῖνος ποὺ εἰρηνεύει μὲ τὸν ἑαυτό του, εἰρηνεύει καὶ μὲ τὸν πλησίον του, εἰρηνεύει καὶ μὲ τὸ Θεό. Ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος εἶναι ἁγιασμένος, γιατί ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς κατοικεῖ μέσα του.

Ἀγάπη

Ἐπιδιώκετε τὴν ἀγάπη. Ζητᾶτε καθημερινὰ ἀπὸ τὸ Θεὸ τὴν ἀγάπη. Μαζὶ μὲ τὴν ἀγάπη ἔρχεται καὶ ὅλο τὸ πλῆθος τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀρετῶν. Ἀγαπάτε, γιὰ ν' ἀγαπιέστε κι ἐσεῖς ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Δώστε στὸ Θεὸ ὅλη σας τὴν καρδιά, ὥστε νὰ μένετε στὴν ἀγάπη. «Ὅποιος ζεῖ μέσα στὴν ἀγάπη, ζεῖ μέσα στὸ Θεό, κι ὁ Θεὸς μέσα σ' αὐτόν» (Α' Ἰω. 4, 16).

Ὅφείλετε νὰ ἔχετε πολλὴ προσοχὴ στὶς μεταξύ σας σχέσεις καὶ νὰ σέβεστε ὁ ἕνας τὸν

ἄλλον ὡς πρόσωπα ἱερά, ὡς εἰκόνες τοῦ Θεοῦ. Νὰ μὴν ἀποβλέπετε ποτὲ στὸ σῶμα ἢ στὴν ὀμορφιά του, ἀλλὰ στὴν ψυχὴ. Προσέχετε τὸ αἶσθημα τῆς ἀγάπης, γιατί, ὅταν ἡ καρδιὰ δὲν θερμαίνεται ἀπὸ τὴν καθαρὴν προσευχὴν, ἡ ἀγάπη κινδυνεύει νὰ γίνῃ σαρκικὴ καὶ ἀφύσικη, κινδυνεύει νὰ σκοτίσει τὸ νοῦ καὶ νὰ κατακάψῃ τὴν καρδιά.

Πρέπει νὰ ἐξετάζουμε καθημερινά, μήπως ἡ ἀγάπη μας δὲν ἀπορρέει ἀπὸ τὸ σύνδεσμο τῆς κοινῆς μας ἀγάπης πρὸς τὸ Χριστό, μήπως δὲν πηγάζει ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὸν Κύριο. Αὐτὸς ποὺ ἀγρυπνεῖ νὰ διατηρήσῃ ἀγνή τὴν ἀγάπη, θὰ φυλαχθεῖ ἀπὸ τὶς παγίδες τοῦ πονηροῦ, ποὺ προσπαθεῖ σιγὰ-σιγὰ νὰ μετατρέψῃ τὴν χριστιανικὴ ἀγάπη σὲ ἀγάπη κοινὴ καὶ συναισθηματικὴ.

Διάκριση

Σὰς συνιστῶ νὰ ἔχετε σὲ ὅλα διάκριση καὶ φρόνηση. Ν' ἀποφεύγετε τὰ ἄκρα. Οἱ αὐστηρότητες συμβαδίζουν μὲ τὰ μέτρα τῆς ἀρετῆς. Αὐτὸς ποὺ δὲν ἔχει μεγάλες ἀρετὲς καὶ συναγωνίζεται μὲ τοὺς τέλειους, θέλοντας νὰ ζεῖ μὲ αὐστηρότητα, ὅπως οἱ ἅγιοι ἀσκητές, αὐτὸς κινδυνεύει νὰ ὑπερηφανευθεῖ καὶ νὰ πέσει. Γι' αὐτὸ νὰ πορεύεσθε μὲ διάκριση καὶ νὰ μὴν ἐξαντλεῖτε τὸ σῶμα μὲ ὑπέρμετρους κόπους. Νὰ θυμάστε πὼς ἡ ἀσκηση τοῦ σώματος ἀπλῶς βοηθεῖ τὴν ψυχὴ νὰ φτάσῃ στὴν τελειότητα, ἡ τελειότητα κατορθώνεται κυρίως μὲ τὸν ἀγῶνα τῆς ψυχῆς.

Μὴν τεντώνετε περισσότερο ἀπὸ τὸ μέτρο τὴν χορδὴν. Νὰ ξέρετε ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἐκβιάζεται στὶς δωρεὰς Του· δίνει, ὅταν αὐτὸς θέλῃ. Ὅ,τι παίρνομε, τὸ παίρνομε δωρεὰν ἀπὸ τὸ θεῖο ἔλεος.

Μὴ ζητᾶτε νὰ φτάσετε ψηλὰ μὲ μεγάλες ἀσκήσεις χωρὶς νὰ ἔχετε ἀρετὲς, γιατί κινδυνεύετε νὰ πέσετε σὲ πλάνη γιὰ τὴν ἔπαρση καὶ τὴν τόλμη σας. Ὅποιος ἐπιζητεῖ θεῖα χαρίσματα καὶ ὑψηλὲς θεωρίες, ἐνῶ εἶναι ἀκόμα φορτωμένος μὲ πάθη, αὐτὸς, σὰν ἀνόητος καὶ ὑπερήφανος, πλανιέται. Πρῶτα ἀπ' ὅλα ὀφείλει ν' ἀγωνιστεῖ γιὰ τὴν κάθαρσίν του. Ἡ θεῖα χάρις στέλνει τὰ χαρίσματα σὰν ἀμοιβὴ σ' ὅσους ἔχουν καθαριστεῖ ἀπὸ τὰ πάθη. Τοὺς ἐπισκέπτεται χωρὶς θόρυβο καὶ σὲ ὥρα ποὺ δὲν γνωρίζουν.

Ὑπερηφάνεια

Ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ νοῦ εἶναι ἡ σατανικὴ ὑπερηφάνεια, ἡ ὁποία ἀρνεῖται τὸ Θεὸ καὶ βλασφημεῖ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, γι' αὐτὸ καὶ πολὺ δύσκολα θεραπεύεται. Εἶναι ἓνα βαθὺ σκοτάδι, τὸ ὁποῖο ἐμποδίζει τὰ μάτια τῆς ψυχῆς νὰ δοῦν τὸ φῶς ποὺ ὑπάρχει μέσα της καὶ ποὺ ὀδηγεῖ στὸ Θεό, στὴν ταπείνωση, στὴν ἐπιθυμία τοῦ ἀγαθοῦ.

Ἀντίθετα, ἡ ὑπερηφάνεια τῆς καρδιᾶς δὲν εἶναι γέννημα τῆς σατανικῆς ὑπερηφάνειας, ἀλλὰ δημιουργεῖται ἀπὸ διάφορες καταστάσεις καὶ γεγονότα: πλοῦτο, δόξα, τιμές, πνευματικὰ ἢ σωματικὰ χαρίσματα (εὐφυΐα, ὀμορφιά, δύναμη, δεξιότητες κ.λπ.). Ὅλα αὐτὰ σηκώνουν ψηλὰ τὰ μυαλὰ τῶν ἀνόητων ἀνθρώπων, ποὺ γίνονται ἔτσι ματαιόφρονες, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι καὶ ἄθεοι... Αὐτοὶ πολλὰς φορὲς ἐλεοῦνται ἀπὸ τὸ Θεό, παιδαγωγοῦνται καὶ σωφρονίζονται. Ἡ καρδιά τους συντρίβεται, παύει νὰ ἐπιζητεῖ δόξες καὶ ματαιότητες, κι ἔτσι θεραπεύονται.

Ἡ πνευματικὴ σας ἐργασία νὰ εἶναι ἡ ἐξέταση τῆς καρδιᾶς σας. Μήπως φωλιάζει σ' αὐτὴν σὰν φαρμακερὸ φίδι ἡ ὑπερηφάνεια, τὸ πάθος ποὺ γεννάει πολλὰ κακά, ποὺ ἀπονεκρῶνει κάθε ἀρετὴ, ποὺ δηλητηριάζει τὰ πάντα; Σ' αὐτὴ τὴν ἐωσφορικὴ κακία πρέπει νὰ στραφεῖ ὅλη σας ἡ φροντίδα. Μέρα καὶ νύχτα νὰ σὰς γίνῃ ἔργο ἀδιάλειπτο ἡ ἔρευνά της.

Θὰ εἶναι ἀλήθεια, νομίζω, ἂν πῶ ὅτι ὅλη ἡ πνευματικὴ μας φροντίδα συνίσταται στὴν ἀναζήτηση καὶ ἐξόντωση τῆς ὑπερηφάνειας καὶ τῶν παιδιῶν της. Ἄν ἀπαλλαγούμε ἀπ' αὐτὴν καὶ θρονιάσουμε στὴν καρδιά μας τὴν ταπεινοφροσύνη, τότε ἔχουμε τὸ πᾶν. Γιατὶ ὅπου βρίσκεται ἡ ἀληθινὴ κατὰ Χριστὸν ταπείνωση, ἐκεῖ βρίσκονται μαζεμένες καὶ ὅλες οἱ ἄλλες ἀρετές, ποὺ μᾶς ὑψώνουν ὡς τὸ Θεό.

Χριστιανικὴ εὐγένεια

Οἱ χριστιανοὶ ἔχουν χρέος, σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου, νὰ γίνουν ἅγιοι καὶ τέλειοι. Ἡ τελειότητα καὶ ἡ ἀγιότητα χαράσσονται πρῶτα βαθιὰ στὴν ψυχὴ τοῦ χριστιανοῦ, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ τυπώνονται καὶ στὶς σκέψεις του, στὶς ἐπιθυμίες του, στὰ λόγια του, στὶς πράξεις του. Ἔτσι, ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ, ποὺ ὑπάρχει στὴν ψυχὴ, ξεχύνεται καὶ σ' ὅλο τὸν ἐξωτερικὸ χαρακτήρα.

Ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ εἶναι εὐγενικός με ὅλους. Τὰ λόγια καὶ τὰ ἔργα του νὰ ἀποπνέουν τὴ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ποὺ κατοικεῖ στὴν ψυχὴ του, ὥστε νὰ μαρτυρεῖται ἡ χριστιανικὴ του πολιτεία καὶ νὰ δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

Ὅποιος εἶναι μετρημένος στὰ λόγια, εἶναι μετρημένος καὶ στὰ ἔργα. Ὅποιος ἐξετάζει τὰ λόγια ποὺ πρόκειται νὰ πεί, ἐξετάζει καὶ τὶς πράξεις ποὺ πρόκειται νὰ ἐκτελέσει, καὶ ποτὲ του δὲν θὰ ὑπερβεῖ τὰ ὅρια τῆς καλῆς καὶ ἐνάρετης συμπεριφορᾶς.

Τὰ χαριτωμένα λόγια τοῦ χριστιανοῦ χαρακτηρίζονται ἀπὸ λεπτότητα καὶ εὐγένεια. Αὐτὰ εἶναι ποὺ γεννοῦν τὴν ἀγάπη, φέρνουν τὴν εἰρήνη καὶ τὴν χαρὰ. Ἀντίθετα, ἡ ἀργολογία γεννάει μίση, ἔχθρες, θλίψεις, φιλονικίες, ταραχὲς καὶ πολέμους.

Ἄς εἴμαστε λοιπὸν πάντοτε εὐγενικοί. Ποτὲ ἀπὸ τὰ χεῖλη μας νὰ μὴ βγῆ λόγος κακός, λόγος ποὺ δὲν εἶναι ἀλατισμένος μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ πάντοτε λόγοι χαριτωμένοι, λόγοι ἀγαθοί, λόγοι ποὺ μαρτυροῦν τὴν κατὰ Χριστὸν εὐγένεια καὶ τὴν ψυχικὴ μας καλλιέργεια.

Δοξολογία

Ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ δοξάζει τὸ Θεὸ καὶ μὲ τὸ σῶμα του καὶ μὲ τὸ πνεῦμα του. Ἄλλωστε, καὶ τὰ δυὸ ἀνήκουν στὸ Θεὸ καί, ἐπομένως, δὲν ἔχει ἐξουσία νὰ τὰ ἀτιμάζει ἢ νὰ τὰ διαφθείρει, ἀλλὰ ὡς ἅγια καὶ ἱερὰ πρέπει νὰ τὰ χρησιμοποιεῖ μὲ πολλὴ εὐχαριστία.

Ὅποιος θυμᾶται ὅτι τὸ σῶμα του καὶ τὸ πνεῦμα του ἀνήκουν στὸ Θεό, ἔχει μία εὐλάβεια καὶ ἕνα μυστικὸ φόβο γι' αὐτά, καὶ τοῦτο συντελεῖ στὸ νὰ τὰ διατηρεῖ ἀγνὰ καὶ καθαρὰ ἀπὸ κάθε ρύπο, σὲ ἀδιάλειπτη ἐπικοινωνία μ' Ἐκεῖνον, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἀγιάζονται καὶ ἐνισχύονται.

Ὁ ἄνθρωπος δοξάζει τὸ Θεὸ μὲ τὸ σῶμα του καὶ μὲ τὸ πνεῦμα του, πρῶτα, ὅταν θυμᾶται ὅτι ἀγιάστηκε ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ ἐνώθηκε μαζί του, καὶ ὕστερα, ὅταν ἐνώνει τὴ θέλησή του μὲ τὴ θέληση τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ ἐκτελεῖ πάντοτε τὸ ἀγαθὸ καὶ εὐάρεστο καὶ τέλειο θέλημά Του. Ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος δὲν ζεῖ γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ γιὰ τὸ Θεό. Ἔργάζεται γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ στὴ γῆ. Δοξάζει σὲ ὅλα τὸ Θεό, μὲ λόγια καὶ μὲ ἔργα. Οἱ πράξεις του, ποὺ γίνονται γιὰ τὸ καλὸ τῶν συνανθρώπων του, δίνουν ἀφορμὴ δοξολογίας τοῦ θείου ὀνόματος. Ἡ ζωὴ του, καταυγαζόμενη ἀπὸ τὸ θεῖο φῶς, λάμπει σὰν φῶς δυνατὸ. Ἔτσι ἡ πολιτεία του γίνεται ὁδηγὸς πρὸς τὸ Θεὸ γιὰ ὅσους ἀκόμα δὲν Τὸν γνώρισαν.

(Ἀπὸ τὴ σειρά τῶν φυλλαδίων «Ἡ ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ» τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παρακλήτου Ὁρωποῦ Ἀττικῆς.)

Πηγή: <http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/tributes/agios-nektarios/index.htm>